

Дивнич Ганна

ORCID 0000-0003-4240-5391
Researcher ID R-1613-2016

Кандидат наук з державного управління,
доцент кафедри іноземних мов професійного спрямування
Чернігівського національного технологічного університету
(Чернігів, Україна) E-mail: anyahaidai@gmail.com

Гайдай Наталія

ORCID 0000-0002-4534-9244

Викладач кафедри педагогіки та методики
викладання іноземних мов
Національного університету
«Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка
(Чернігів, Україна) E-mail: nataliahaidai@gmail.com

Бирюк Ольга

ORCID 0000-0002-4951-5465

Кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки та
методики викладання іноземних мов
Національного університету
«Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка
(Чернігів, Україна) E-mail: olhabyryuk@gmail.com

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Стрімкий розвиток дистанційного навчання у зв'язку з пандемією COVID-19, загострив питання академічної доброчесності серед здобувачів вищої освіти, оскільки викладачі втратили значну частину інструментів для контролю її дотримання при написанні контрольних робіт або складанні залків та екзаменів, які були доступні в аудиторії при візуальному контакті зі студентами.

***Метою** даної статті є запропонувати практичні рекомендації щодо забезпечення дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти при вивченні англійської мови.*

***Методологія:** зміст роботи базується на власному досвіді авторів та підкріплюється науковими дослідженнями. Таким чином, в той час як проблема порушення принципів академічної доброчесності при написанні наукових робіт є широко дослідженою, **наукова новизна** даної роботи полягає в тому, що вперше у вітчизняній методичній узагальнено практичній досвід та запропоновані рекомендації для забезпечення дотримання принципів академічної доброчесності саме в навчальному процесі, що ускладнюється в умовах дистанційного навчання.*

*Зроблено **висновок**, що для дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти варто починати з роз'яснень що таке академічна доброчесність, чому вона є важливою, і якими будуть наслідки її порушення для формування свідомого ставлення до даного питання серед здобувачів вищої освіти. Окрім того, в умовах онлайн-навчання, актуальності набувають платформи, які передбачають контроль за онлайн-рухами користувачів, а також на перший план виходять творчі завдання, які унеможливають подачу ідентичних робіт. Підкреслено важливість атмосфери, яка створюється викладачем та спрямована на самостійну роботу студентів та їх підтримку. Реакція на порушення принципів академічної доброчесності має бути миттєвою і відповідати етичним принципам прийнятим у закладі вищої освіти в цілому.*

***Ключові слова:** академічна доброчесність, дистанційне навчання, контроль, творчі завдання, онлайн платформи.*

Постановка проблеми. *Актуальність роботи.* За дивним збігом слова «teach» і «cheat» є майже дзеркальним відображенням. Обман, найчастіше списування, як один із видів порушень академічної доброчесності студентів, завжди був супутнім фактором навчання в Україні, але в умовах дистанційного навчання ця проблема постає особливо гостро. Навіть включена відеокамера не забезпечує чесність студента під час виконання тестових завдань, не кажучи вже про роботу, яку вони виконують самостійно і надсилають викладачеві. Опитування, проведене серед студентів 2-го та 3-го курсу, показало, що 70%

студентів тим чи іншим чином порушували академічну доброчесність. Поточні контрольні роботи зазвичай мають форму тестів або коротких відповідей, якими не складно поділитись через будь який месенджер. Це нівелює зусилля викладача оцінити результати навчання кожного окремого студента, а отже і зменшує мотивацію студентів до сумлінного навчання, оскільки залишається спокуса списати роботу і незаслужено отримати бали.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання академічної доброчесності є широко дослідженим українськими науковцями. Існують як загально-теоретичні роботи (Г. О. Бутенко, Т. С. Вацеба, Я. В. Галаган, Ю. А. Гладка, Д. І. Демченко, В. П. Мартиненко, О. О. Смирн та ін.), які досліджують сучасні принципи академічної доброчесності, виклики у даній сфері та перспективи її розвитку; так і більш практико-орієнтовані дослідження, засновані на практиці розвитку академічної доброчесності у певних закладах вищої освіти (ЗВО) (В. Ю. Бурдега, Ю. В. Грицькова, Н. Ю. Кондратюк, О. С. Сушко, С. М. Чепурна та ін.). Водночас, усе більшої уваги здобуває питання забезпечення принципів академічної доброчесності в умовах дистанційного навчання. Так, О. О. Наливайко, разом зі студентами розглядає питання дотримання академічної доброчесності навчальних досягнень в процесі дистанційного навчання та наводить результати опитування здобувачів вищої освіти за результатами їх навчання у другому семестрі 2019/20 н. р. та виділяє такі проблеми як відсутність навчальної дисципліни в умовах самоосвіти, важкість контролю за самостійною роботою студентів, недостатня методична та організаційна підтримка зі сторони викладачів [4]. Л. В. Засекіна дослідила ставлення здобувачів вищої освіти до дотримання академічної доброчесності в умовах дистанційного навчання та основні труднощі, які нікають при такій формі навчання. Щодо останнього, то найбільшої ваги отримали труднощі, пов'язані зі здоров'ям, водночас, на відміну від дослідження О. О. Наливайка, анкетування здобувачів вищої освіти показало, що дистанційне навчання як таке не має прямого впливу та академічну доброчесність здобувачів вищої освіти [5]. Відтак, питання дотримання академічної доброчесності в умовах дистанційного навчання залишається дискусійним та потребує подальшого вивчення.

Мета. Метою даної роботи є запропонувати практичні рекомендації щодо забезпечення дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти при вивченні англійської мови.

Методологія. Методологічною основою статті є педагогічні та методичні теорії та положення щодо досліджуваної проблематики, а також проведення відповідного анкетування серед здобувачів вищої освіти та аналіз отриманих даних.

Наукова новизна. Науковою новизною даної роботи є узагальнення практичного досвіду та відповідні рекомендації для забезпечення дотримання принципів академічної доброчесності в навчальному процесі в умовах дистанційного навчання. У вітчизняній методиці широко досліджене питання дотримання академічної доброчесності при створенні академічних текстів та написанні наукових робіт, водночас дотримання академічної доброчесності в освітньому процесі в цілому потребує подальшого дослідження, особливо в умовах дистанційного навчання.

Результати дослідження. Українське суспільство виробило багато різних механізмів виживання в складних ситуаціях, в тому числі ми навчилися будувати міцні горизонтальні зв'язки і допомагати один одному. Зворотній бік цих традицій ми спостерігаємо в середовищі студентів. Вони вважають себе добрими друзями, допомагаючи більш слабким студентам написати контрольну роботу і отримати необхідні бали (73% опитаних). Нажаль, це найчастіше означає дати списати свою роботу. Ця тенденція загострюється в умовах дистанційного навчання коли викладачу важче проконтролювати самостійне виконання студентом завдання. Отже, першим кроком на шляху до академічної доброчесності студентів як при онлайн, та і при офлайн навчанні, є проведення роз'яснювальної роботи серед студентів для того, щоб змінити суспільну думку щодо цієї проблеми і спонукати їх реально допомагати один одному в навчанні. Адже саме взаємне навчання здобувачів вищої освіти в умовах загального карантину здатне компенсувати нестачу індивідуальної підтримки студентів з боку викладача і значно повисити ефективність навчання. [1]

Виховна робота зі студентами повинна мати декілька напрямів. По-перше, студенти зазвичай не сприймають списування серйозною проблемою (44,2% опитаних, крім того 26% не визначились). Отже, необхідно донести до розуміння студентів, що академічна недоброчесність може виглядати безневинно, але насправді має ту саму основу, що й корупція, яка живиться спробами отримати бажане без законних на те підстав, в обхід встановлених правил за допомогою «друзів». Усвідомлення аморальності такої поведінки часто стає для студентства неочікуваним, і має значний вплив на їх подальшу поведінку. По-друге, успішні студенти мають зрозуміти, що їхнє розуміння «дружньої допомоги» не є добродійною справою по відношенню до менш успішних друзів. Вона лише погіршує становище невстигаючих студентів, позбавляє їх мотивації докласти більше зусиль до навчання та вчасно вирішувати проблеми. З іншого боку, важливо зміцнювати самооцінку студентів, підтримувати їх віру в свої сили та здатність опанувати навчальний курс самостійно і спонукати їх до системної роботи. Важливо плекати почуття гідності кожного студента, що стане найкращим внутрішнім запобіжником до недоброчесної поведінки. Дослідження закордонних експертів демонструють, що порушення академічної доброчесності часто виникає у ситуаціях, коли обсяг роботи перевищує суб'єктивну межу того, що студент вважає для себе за можливе [6]. 61,6% опитаних назвали нерозуміння навчального матеріалу однією з головних причин списування. Відтак, з одного боку, викладач має враховувати рівень готовності своїх студентів сприймати та засвоювати запропонований об'єм матеріалу певної складності, а з іншого, якщо здобувач вищої освіти навчається від самого початку самостійно, складність підвищується поступово, а суб'єктивні межі можливого так само поступово розширюються, мінімізуючи потребу у сторонній допомозі.

Крім того, важливо формувати внутрішню мотивацію студентів до навчання. Багатьох студентів вводить в оману сучасна рейтингова система, що дає можливість студентів накопичувати бали протягом усього семестру. Це створює хибну мотивацію отримувати бали будь якою ціною замість засвоєння матеріалу. Підтверджено, що студенти, мотивовані зовнішніми цілями, як то хороші оцінки та висока

оплата праці або формальне досягнення, як правило, залучаються більше до академічної недоброчесності, ніж студенти, мотивовані внутрішніми цілями, такими як бажання вчитися та розвивати власні навички [7, 226]. Відповідальність викладача тут полягає і в тому, щоб допомогти студенту віднайти правильну мотивацію до отримання знань та виключення з цього процесу методів, що знижують якість освіти, і в тому, щоб розподіл балів між різними формами роботи унеможливив отримання студентом прохідного балу без належного засвоєння матеріалу.

Виховна робота має підкріплюватись постійним контролем. Встановлено, що списування чи допомога один одному через онлайн-інструменти психологічно сприймається як менш суттєве порушення, ніж аналогічні дії в аудиторії [7, 227]. Водночас, сучасні онлайн платформи створення тестових завдань можуть значно полегшити життя викладачеві, оскільки ускладнюють студентам передачу відповідей один одному через спеціальні налаштування. Наприклад, вебсайт «Testportal» має опцію блокування тесту, якщо студент намагатиметься відкрити якесь повідомлення, або перейти на іншу вкладку. Це значно підвищує вірогідність самостійного виконання роботи студентом, утруднюючи процес списування. У випадку встановлення факту порушення академічної доброчесності, реакція викладача повинна бути миттєвою і достатньо суворою, адже якщо відсутнє покарання, кількість випадків списування або інших порушень буде тільки зростати [7, 227].

Складніше контролювати дотримання принципу академічної доброчесності під час виконання студентами самостійної роботи. В цьому випадку, ключовим має бути творчий характер завдань, наприклад, написання невеликих за обсягом творів з граматичним завданням. Це не лише унеможливить надсилання двох однакових робіт, але й буде спонукати студента до використання вивченої граматичної структури для висловлення своїх думок. Наприклад, самостійною роботою з теми «Умовні речення 3-го типу» могло б бути завдання написати про одну з історичних подій і прокоментувати, за яких умов ці події розгорталися б інакше. Контроль творчих письмових завдань може також передбачати усний захист роботи, якщо у викладача виникає сумнів щодо самостійності виконання її студентом. Це означає, звичайно, додатковий час на перевірку, але, якщо студент знає, що встановлені чіткі правила і дотримання цих правил контролюється, то порушення не будуть масовими.

Нажаль, немає простих рішень складних проблем. Проте, створення атмосфери академічної доброчесності є важливим фактором підвищення якості освіти у вищих навчальних закладах. Послідовність викладача щодо дотримання студентами принципу доброчесності має ключове значення. Навчання в університетах з дотриманням високих морально-етичних норм – це шлях до формування правильного світогляду, відчуття відповідальності за збереження та передачу системи правильних життєвих цінностей наступним поколінням [2].

Отже, для дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти при вивченні курсу практичної граматики англійської мови варто починати з роз'яснень що таке академічна доброчесність, чому вона є важливою, і якими будуть наслідки її порушення для формування свідомого ставлення до даного питання серед здобувачів вищої освіти. Викладач повинен створити атмосферу, яка сприятиме самостійній роботі студентів, поступово підвищуючи складність завдань та надаючи додаткові пояснення і підтримку тим студентам, яким це необхідно. В умовах онлайн-навчання, актуальності набувають платформи, які передбачають контроль за онлайн-рухами користувачів, а також на перший план виходять творчі завдання, які унеможливають подачу ідентичних робіт. Реакція на порушення принципів академічної доброчесності має бути миттєвою і відповідати етичним принципам прийнятим у закладі вищої освіти в цілому.

References

1. Дивнич Г. А., Гайдай Н. М. Взаємне навчання здобувачів вищої освіти в умовах карантину. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка*. Вип. 9 (165). Чернігів: НУЧК, 2020. 152 с. (Серія: Педагогічні науки) С. 37–41.
Dyvnych, H. A., & Haidai, N. M. (2020). *Vzaimenne navchannia zdobuvachiv vyshchoi osvity v umovakh karantynu* [Peer-to-peer training of students in the conditions of quarantine]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Chernihivskiy kolehium» imeni T.H. Shevchenka – Bulletin of the National University «Chernihiv Collegium» named after T.H. Shevchenko*. Chernihiv, Ukraine: NUChK.
2. Вацеба Т. С. Академічна доброчесність як національна потреба. Академічна доброчесність: виклики сучасності. *Збірник наукових есе учасників дистанційного етапу наукового стажування для освітян* (Республіка Польща, Варшава, 11.03 – 23.03.2019). Варшава, 2019. С. 21–24. URL : <https://www.iiasc.org/wpcontent/uploads/2021/02/%D0%97%D0%91%D0%86%D0%A0%D0%9D%D0%98%D0%9A-%D0%95%D0%A1%D0%95-11-23.03.2019.pdf> (дата звернення: 12.09.2021)
Vatseba, T. S. (2019). *Akademichna dobrochesnist yak natsionalna potreba* [Academic integrity as the national necessity]. *Zbirnyk naukovykh ese uchashnykh dystantsiinoho etapu naukovoho stazhuvannia dlia osvitiian – Collection of scientific essays of participants of the distance stage of scientific internship for educators*. Warsaw, Poland. Retrieved from : <https://www.iiasc.org/wpcontent/uploads/2021/02/%D0%97%D0%91%D0%86%D0%A0%D0%9D%D0%98%D0%9A-%D0%95%D0%A1%D0%95-11-23.03.2019.pdf>
3. Online assessment platform «Testportal». URL : <https://www.testportal.net/> (дата звернення: 25.10.2021)
4. Наливайко О., Калістова О., Поляков Д. Дотримання академічної доброчесності навчальних досягнень здобувачів освіти в процесі дистанційного навчання. *ISSN Online: 2312-5829 Освітлогічний дискурс*, 2020, № 4 (31), С.143-162. URL : <https://od.kubg.edu.ua>.
Nalyvaiko, O., & Kalistova, O. & Poliakov D. (2020). *Dotrymannia akademichnoi dobrochesnosti navchalnykh dosiahnen zdobuvachiv osvity v protsesi dystantsiinoho navchannia* [Adherence to the academic integrity of educational achievements of students in the process of distance learning]. *Osvotolohichnyi dyskurs – Educational discourse*. Kyiv, Ukraine: online journal. Retrieved from : <https://od.kubg.edu.ua>.

5. Засекіна Л. В. Академічна доброчесність, якість освіти та якість життя студентів в умовах дистанційного навчання під час COVID-19. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія», серія «Психологія», № 12, січень, 2021 р. С. 41–45.*
Zasiiekina, L. V. (2021). Akademichna dobrochesnist, yakist osvity ta yakist zhyttia studentiv v umovakh dystantsiinoho navchannia pid chas COVID-19 [Academic integrity, quality of education and quality of life of students in the conditions of distance learning during COVID-19]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka academia», seria «Psykhologia» – Scientific notes of the National University «Ostroh Academy», series «Psychology»*. Ostroh, Ukraine.
6. Amigud, A. & Lancaster, T. (2019). 246 reasons to cheat: An analysis of students' reasons for seeking to outsource academic work. *Computers & Education*, Volume 134, P. 98–107, ISSN 0360-1315. URL : <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0360131519300235> (дата звернення: 11.09.2021).
7. Miller, Y. & Izsak, R. (2017) Students' Involvement in Academic Dishonesty and Their Attitudes towards Copying in Exams and Academic Papers. *Sociology and Anthropology*, 5 (3), 225–232.

Dyvnuch H.

ORCID 0000-0003-4240-5391
Researcher ID: R-1613-2016

PhD in Public Administration,
Associate professor of the Department of Foreign Languages for Specific Purposes,
Chernihiv National University of Technology
(Chernihiv, Ukraine) E-mail: anyahaidai@gmail.com

Haidai N.

ORCID 0000-0002-4534-9244

Teacher, Department of Pedagogy and Methodology of Teaching Foreign Languages,
T. H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»
(Chernihiv, Ukraine) E-mail: nataliahaidai@gmail.com

Byriuk O.

ORCID 0000-0002-4951-5465

PhD, Associate professor of the
Department of Pedagogy and Methodology of Teaching Foreign Languages,
T. H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»
(Chernihiv, Ukraine) E-mail: olhabyryuk@gmail.com

IMPLEMENTING THE POLICY OF ACADEMIC HONESTY OF STUDENTS GETTING HIGHER EDUCATION BY DISTANCE LEARNING

*Fast development of distance learning caused by the COVID-19 pandemic made lack of academic honesty of students only a bigger problem as it is much more difficult for teachers to make sure their students don't cheat while doing tests or taking exams without having full control of the situation. **The purpose** of this article is to suggest practical recommendations regarding upholding academic honesty by students in all the academic work.*

*The content of the article is based on the experience of English teachers providing distance learning for university students as well as scientific research. Thus, while the lack of academic honesty of students writing scientific papers has been widely discussed, **the scientific novelty** of this work is caused by the fact that for the first time in the national methodology practical experience has been summarised and recommendations have been suggested on implementing the policy of academic honesty of students doing an English course by distance learning during the whole course work. Cheating is not usually considered by students as a very serious offense that can result in punishments such as a failing grade. Moreover, as the survey suggests, most students who engage in it by letting their friends copy their work, don't take it seriously and believe that they help their friends in this way. So **it is concluded** that upholding academic honesty is impossible without students understanding why it is important and what the possible consequences are. Besides, the platforms, such as Testportal, which monitor browser tab movements during test completion, make the test results more reliable. Also, communicative tasks with creative components make coping impossible and motivate students to do their own work.*

*It is **emphasized** that teachers have to create the atmosphere motivating students to do their own work and developing students' sense of self-esteem. On the other hand, lack of academic honesty has to be punished immediately according to the ethical code of educational institutions in general.*

Keywords: academic honesty, distance learning, control, creative tasks, online platforms.

Стаття надійшла до редакції 13.11.2021

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор Ю. М. Ткач